Riktlinjer för serveringstillstånd i Malung-Sälens kommun

Antagen: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2025-03-19, §16

Reviderad: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2026-06-17 §78

Innehåll

Inledning 3
Information, ansökan och tillsyn 4
Kommunens informationsskyldighet 4
Handläggningstider vid ansökan 4
Remissyttranden 5
Tillsynsverksamhet 5
Tillsynsavgifter 6
Krav för serveringstillstånd 7
Lämplighetsprövning 7
Stadigvarande serveringstillstånd 8
Risk för störningar på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl 8
Serveringstider 9
Ordning och nykterhet 9
Olika typer av serveringstillstånd 11
Tillfälligt serveringstillstånd 11
Uteservering 11
Gemensamt serveringsutrymme 12
Provsmakningstillstånd 12
Cateringtillstånd 13
Villkor 13

Inledning

I Malung-Sälens kommun arbetar vi tillsammans med trygghet, respekt, omtanke med ett mål att göra skillnad för de vi finns till för.

Alkohollagen är en skyddslag. Det innebär att den har tillkommit för att begränsa de skador som alkoholen kan orsaka. En utgångspunkt i den svenska alkohollagstiftningen är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Ett huvudmål för alkoholpolitiken är att begränsa alkoholens skadeverkningar, till exempel överkonsumtion av alkohol och för tidig alkoholdebut. Avsikten är också att förebygga att barn och unga inte tvingas samspela med vuxna som missbrukar och att begränsa den skadliga inverkan till följd av vistelse i miljöer där det förekommer hög konsumtion av alkohol eller droger. Kravet på ordning och nykterhet har en framskjuten plats i lagstiftningen.

Utifrån alkohollagens skyddsintresse ska de positiva värden som våra serveringsställen erbjuder tas tillvara. Ett rikt restaurang- och näringsliv är en viktig tillgång för en levande och attraktiv kommun. Alkoholserveringen ska bedrivas på ett sådant sätt att kommuninvånare och besökare känner sig trygga på våra serveringsställen och när de vistas ute kvällar och nätter.

Till vår kommun kommer många turister, konferensgäster och andra tillfälliga besökare för bland annat nöje och förströelse. Detta medför att dryckeskulturen tidvis är intensiv på ett sätt den inte är i alla kommuner, men även att det finns en stor variation över året i antal personer som befinner sig i kommunen.

Försäljning av drycker som omfattas av denna lag ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Både den som bedriver försäljning och den personal som medverkar vid försäljningen har ansvar för att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Serveringen ska utövas på ett ansvarsfullt sätt. Tillståndshavarna ses som viktiga medspelare i brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete och kommunen eftersträvar ett nära samarbete mot gemensamma mål definierade genom insatser via exempelvis Ansvarsfull alkoholservering.

Tillståndsmyndighetens arbete ska hålla god kvalitet, hög servicenivå, vara rättssäkert och präglas av ett stort socialt ansvar.

Folkhälsomyndighetens vägledning för kommunala riktlinjer för alkoholservering har beaktats vid framtagandet av dessa riktlinjer. Delegation, tillsynsplan och avgifter behandlas i separata dokument.

Information, ansökan och tillsyn

Kommunens informationsskyldighet

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen är kommunerna skyldiga att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter. Därutöver ska kommunen, enligt samma bestämmelse, ha riktlinjer för tillämpning av föreskrifterna i kommunen.

Riktlinjer

- På kommunens webbplats ska det finnas lättillgänglig information om hur man ansöker om olika typer av serveringstillstånd.
- På kommunens webbplats ska det finnas digitala tjänster för ärenden enligt alkohollagen.
- Kommunen ska minst två gånger per år erbjuda utbildning i ansvarsfull alkoholservering för tillståndshavare och deras personal.

Handläggningstider vid ansökan

Bestämmelser

Enligt 5 § alkoholförordningen (2010:1636) ska kommunen fatta beslut i ärenden om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut ska kommunen informera sökande om skälen till att handläggningstiden förlängs. Ett beslut att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

Riktlinjer

- Tillstånd kommer att beviljas inom 8-12 veckor från det att ansökan är komplett förutsatt att den uppfyller alkohollagens krav och kommunens riktlinjer för serveringstillstånd.
- Handläggningstid för tillfälliga slutna sällskap är cirka 4 veckor.
- Handläggningstid för tillfälliga tillstånd till allmänheten är cirka 6-8 veckor.
- Det ska dock poängteras att tiden kan variera. Det ska ses som en fingervisning om tidsåtgång. Inte en maxtid för handläggning.

Remissyttranden

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen får en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig karaktär, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Riktlinjer

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd, tillfälligt serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd till allmänheten inhämtas som huvudregel yttranden/uppgifter enligt nedan.

- Yttrande från Polismyndigheten rörande sökandes lämplighet och rörande risken för ordningsstörningar eller andra olägenheter.
- Uppgifter från Skatteverket angående sökandes ekonomiska skötsamhet.
- Uppgifter från kreditupplysningstjänst rörande ekonomisk skötsamhet och sökandes organisation. Uppgifter inhämtas även gällande privatperson med betydande inflytande i verksamheten.
- Uppgifter från Kronofogdemyndigheten vid behov.
- Yttrande från annan kommun i de fall sökande har eller har haft serveringstillstånd i den kommunen.
- Yttrande från kommunens räddningstjänst.

Tillsynsverksamhet

Bestämmelser

Av 9 kap. 2 § alkohollagen framgår bland annat att kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

Av 9 kap. 3 § alkohollagen framgår att för tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas även av kommunen.

Riktlinjer

- Tillsynen består av inre tillsyn, yttre tillsyn och förebyggande tillsyn. Inre tillsyn består av kontroll av uppgifter från olika myndigheter rörande en tillståndshavares vandel och ekonomiska skötsamhet.
- Yttre tillsyn innebär besök på serveringsställena. Dessa kan genomföras dagtid, kvällstid eller nattetid beroende på serveringsställets inriktning och tillsynens fokusområde. Besöken sker i huvudsak oanmälda. Yttre tillsyn kan genomföras samordnat med andra myndigheter, exempelvis Polismyndigheten, Skatteverket eller Räddningstjänsten. Förebyggande tillsyn innefattar bland annat möten med tillståndshavare och utbildningsinsatser.
- Tillsynsrapporter upprättas vid alla tillsynsbesök och tillståndshavaren ska informeras om att tillsyn genomförts.

- Vid mindre förseelser kommuniceras de direkt med serveringsansvarig. Vid större brister inleds tillsynsutredning. Om tillsynsutredning inleds meddelad detta skriftligt till tillståndshavaren.
- Marknadsföring av alkoholdrycker ska präglas av måttfullhet. Reklam får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk.

Tillsynsavgifter

Bestämmelser

Kommunerna har enligt 8 kap. 10 § andra stycket alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn för den som har serveringstillstånd

Riktlinjer

- För stadigvarande serveringstillstånd ska en årlig tillsynsavgift betalas, baserat på alkoholförsäljningen enligt de uppgifter som lämnats i Restaurangrapporten. Restaurangrapport skall inlämnas i början av året där försäljning och inköp redovisas för föregående år.
- Tillsynsavgifterna ska täcka kostnaderna för den tillsyn som kommunen utför varje år. Tillsynen omfattar inre tillsyn, yttre tillsyn samt förebyggande tillsyn (t ex utbildningar med personal, möten med tillståndshavare).
- Ansöknings- och tillsynsavgifter återfinns på kommunens hemsida.

Krav för serveringstillstånd

Lämplighetsprövning

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Riktlinjer

- Vid lämplighetsprövningen kontrolleras i normalfallet förhållandena under tre år före ansökningstillfället. Vid grov eller upprepad brottslighet eller allvarlig ekonomisk misskötsamhet kan en längre tidsperiod beaktas.
- Den som är misstänkt för eller dömd för brott, som inte endast är bagatellartade, eller fått ett serveringstillstånd återkallat under den senaste treårsperioden före aktuell ansökan, anses i normalfallet inte lämplig för serveringstillstånd.
- Konkurser, systematiska restföringar av skatter och avgifter privat eller i tidigare näringsverksamhet, kapitalbrist i aktiebolag, anmärkningar i revisionsberättelsen eller aktuella obetalda skulder till det allmänna är ekonomiska förhållanden som i normalfallet är hinder mot att beviljas serveringstillstånd.
- Finansieringen av köpet av verksamheten och övriga omkostnader för att bilda bolag och starta upp verksamheten ska kunna redovisas och styrkas med bankdokument som visar hur kapitalet anskaffats och överförts mellan låntagare och långivare och mellan köpare och säljare.
- Utifrån uppgifterna i ansökan avgör kommunen om kunskapsprov behöver avläggas och i så fall hur många och vilka personer som ska avlägga detta. Minst en person i operativ chefsställning per serveringsställe skall genomföra provet med godkänt resultat. Om denna person ersätts ska kunskapen prövas på nytt.
  Undantag att skriva prov kan göras om tillståndshavaren tidigare har avlagt prov och har tillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan. Eller om tillståndshavaren som högst tre år före en ny ansökan inges har avlagt godkänt prov som minst motsvarar den nya ansökan. Eller om man redan har serveringstillstånd i kommunen eller på annan plats i Sverige som minst motsvarar den aktuella ansökan och vars kunskaper det inte finns några skäl att ifrågasätta.

Stadigvarande serveringstillstånd

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller enstaka tillfälle.

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat område som disponeras av tillståndshavaren.

Enligt 8 kap. 22 § alkohollagen ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning vid servering av alkoholdrycker.

Av 8 kap. 16 § alkohollagen framgår att lokaler som används för servering till allmänheten av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandskyddssynpunkt.

Riktlinjer

- Ett varierat utbud av lättdrycker innebär att det ska finnas minst ett lättdrycksalternativ till respektive slag av alkoholdryck som erbjuds i verksamheten.

Risk för störningar på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl

Bestämmelser

Av 8 kap. 17 § alkohollagen framgår att om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav i lagen är uppfyllda.
Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen får en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten.
Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Riktlinjer

- Serveringstillstånd bör inte beviljas för verksamheter som kan befaras medföra oacceptabla störningar för närboende.
- Verksamheter som i första hand riktar sig till barn och ungdomar ska inte beviljas serveringstillstånd.
- Serveringstillstånd meddelas endast med stor restriktivitet i lokaler som i används för barn och ungdomsverksamhet. Detsamma gäller för serveringsställen som ligger i direkt närhet till skola, fritidsgård eller annan ungdomsverksamhet. Barnrättsperspektivet ska beaktas.

Serveringstider

Bestämmelser

Av 8 kap. 19 § alkohollagen framgår att kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker och alkoholdryckslikna preparat får serveras. Det ska särskilt beaktas vad som sägs i 8 kap. 17 § alkohollagen om serveringsställets belägenhet eller andra skäl som kan antas medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.
Om kommunen inte beslutar annat, får servering inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.
Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Riktlinjer

- Om inte tillståndsmyndigheten beslutar annat får servering av spritdrycker, vin och starköl påbörjas tidigast kl. 11.00 och avslutas senast kl. 01.00. Vid prövningen ska risken för olägenheter särskilt beaktas.
- Servering kan påbörjas kl. 10.00 och avslutas senast kl. 02.00 i Sälenområdet, då detta räknas som ett turistområde och risken för störningar till fast boende är begränsad.
- Vid midsommar, nyår eller vid vissa andra tillfällen kan servering medges till kl. 02.00.
- Vid enstaka tillfällen kan kommunen medge förlängd serveringstid utöver vad som anges i dessa riktlinjer, exempelvis i samband med större idrottsevenemang såsom VM eller andra särskilda arrangemang. Bedömningen ska göras i det enskilda fallet och utifrån verksamhetens förutsättningar samt yttranden från berörda myndigheter. Förlängd serveringstid får endast medges om serveringen inte kan antas medföra olägenheter i fråga om ordning, nykterhet eller människors hälsa.

Ordning och nykterhet

Bestämmelser

Av 1 kap. 11 § alkohollagen framgår att försäljning kallas servering om drycken eller preparaten ska förtäras på stället.

Av 3 kap. 5 § alkohollagen framgår att försäljning av alkoholdrycker och alkoholdryckslikna preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras. Den som säljer alkoholdrycker och alkoholdryckslikna preparat ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

Av 8 kap. 20 § alkohollagen framgår att vid servering av alkoholdrycker och alkoholdryckslikna preparat ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

Av 8 kap. 21 § alkohollagen framgår att priset för en alkoholdryck eller ett alkoholdryckslikna preparat får vid servering inte sättas lägre än inköpspriset för drycken jämte skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas eller förmås köpa alkoholdrycker och alkoholdryckslikna preparat.

Av 8 kap. 22 § alkohollagen framgår att vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.

Av 8 kap. 23 § alkohollagen framgår att från ett serveringsställe med serveringstillstånd får inte någon ta med sig spritdrycker, vin, starköl eller annan jäst alkoholdryck eller

alkoholdryckssliknande preparat som har serverats i lokalen. Detta gäller inte hotellrum med minibar.

Av 8 kap. 24 § alkohollagen framgår att på ett serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon inta eller tillåtas inta andra alkoholdrycker eller alkoholdryckssliknande preparat än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Detta gäller dock inte på hotellrum.

Av 3 kap. 2 § alkohollagen framgår att alkoholdrycker och alkoholdryckssliknande preparat som inte får serveras i en lokal inte heller får förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

Riktlinjer

- Tillståndshavaren ska se till att personalen är tillräckligt utbildad i ansvarsfull alkoholservering.
- Servering av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Servering av större mängder alkohol till en grupp gäster, tex hela flaskor spritdryck eller shotsbrickor bör undvikas. Om denna typ av servering tillämpas krävs att personalen har ständig uppsikt över de som serveras alkoholen för att säkerställa att ingen gäst överserveras.

Olika typer av serveringstillstånd

Tillfälligt serveringstillstånd

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat område som disponeras av tillståndshavaren.

Riktlinjer

- Tillfälligt tillstånd till allmänheten, kan sökas för kortare tid eller enstaka tillfälle. Ett tillfälligt serveringstillstånd kan gälla ett par månader och är inte fråga om regelbundet återkommande verksamhet.
- Vid nyansökan om förlängning skall bedömning göras om det skall vara ett stadigvarande serveringstillstånd i stället.
- Tillfälligt tillstånd till slutet sällskap, kan sökas för enstaka tillfälle eller max fem gånger/år.
- Sökanden ska ha dispositionsrätt för aktuell lokal/markyta.
- Ett slutet sällskap är en begränsad krets personer med någon form av gemensamt intresse utöver festtillfället och där personerna i kretsen är kända i förväg, t ex medlemmar i en förening, kolleger på samma arbetsplats.

Uteservering

Bestämmelse

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Av 8 kap. 17 § alkohollagen framgår att om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Riktlinjer

- Tillstånd för uteservering kan beviljas tills vidare året runt.
- Uteservering ska vara väl avgränsad så att det tydligt framgår för gästen var uteserveringens gränser går.

Gemensamt serveringsutrymme

Bestämmelser

Av 8 kap. 14 § alkohollagen framgår att serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Varje tillståndshavare ska svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för vad som i övrigt gäller enligt denna lag under den tid han eller hon bedriver servering där.

Riktlinjer

- Gemensamt serveringsutrymme kan medges till stadigvarande eller tillfällig servering som vänder sig till allmänheten.
- Vid ansökan om gemensamt serveringsutrymme ska de parter som önskar dela serveringsutrymme i en gemensam skriftlig handlingsplan redogöra för hur alkohollagens regler om bland annat uppsikt, ordning och nykterhet ska upprätthållas i det gemensamma serveringsutrymmet.
- Vid upphörande av ett serveringstillstånd upphör även den gemensamma serveringsytan.

Provsmakningstillstånd

Bestämmelser

Av 8 kap. 6 § alkohollagen framgår att anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker eller alkoholdryckslikande preparat vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker eller preparat som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker eller preparat som ska erbjudas.

Den som har ett stadigvarande serveringstillstånd ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

Av 8 kap. 7 § alkohollagen framgår att den som tillverkar alkoholdrycker eller alkoholdryckslikande preparat från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna eller preparaten. Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker eller preparat vid tillverkningsstället om den har ett särskilt tillstånd för provsmakning.

Riktlinjer

- Provsmakningstillstånd innebär att det är en mycket liten mängd alkohol som provas. Provsmakningsmängderna ska uppgå till maximalt 15 cl öl eller annan jäst alkoholdryck, 5 cl vin respektive 1,5 centiliter spritdryck per enhet. Antalet enheter ska inte uppgå till fler än åtta enheter per person och tillfälle.

Cateringtillstånd

Bestämmelser

Av 8 kap. 4 § alkohollagen framgår att den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls och godkänns av kommunen.

Villkor

Bestämmelser

Av prop. En ny alkohollag (2009/10:125) kan kommunen i vissa fall meddela villkor för serveringstillstånd i samband med en tillståndsansökan.